

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Fossegrenda barnehage

N-

Vår saksbehandler
Bente Høier

Vår ref.
14/2683/ A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
16.05.2014

Fossegrenda barnehage - tilsyn 06.05.14 etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler - varsel om pålegg

Miljøenheten er tilsyns- og godkjenningsmyndighet etter *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.* som regulerer barnas arbeidsmiljø. Miljøenheten gjennomførte 06.05.2014 tilsyn ved Fossegrenda barnehage.

Tilstede ved befaringen var:
Merethe Foss, styrer, Fossegrenda barnehage

Fra miljøenheten møtte:
Elin G. Aunet, rådgiver,
Bente Løvlie Høier, sjefingeniør

Bakgrunn for tilsynet:

Miljøenheten gjennomførte i samarbeid med Oppvekstkontoret et elektronisk tilsyn ved alle barnehager i desember 2012. Dette tilsynet hadde fokus på:

- Avviksbehandling og revisjon av rutiner jfr §4 Internkontroll
- Kontroll av sikkerhet jfr §14 Sikkerhet og helsemessig beredskap
- Smittevern og rutiner for lekevask jfr §17 Smittevern

Formålet med tilsynet 06.05.14 var å gjennomgå barnehagens svar ved elektronisk tilsyn og granske barnehagens fremlagte dokumentasjon.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.*:

- *Avvik* defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

- *Merknad* er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Regelverk:

- Lov av 2011-06-24 nr 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Statens helsetilsyns veileder IS-2072 Miljø og helse i barnehagen, Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Beskrivelse av barnehagen

Fossegrenda barnehage eies av Roger Lørendal som leier de to eldste byggene og tomten av Xantia AS v/Ingrid Tanem . Sist oppførte bygg for uteavdelingen eies av Lørendal. Barnehagen har til sammen 52 barn fordelt på fire avdelinger.

1. Oppfølging av elektronisk tilsyn desember 2012***Dokumentasjon av avvik (jf §4)***

Ansatte melder avvik på avviksskjema til styrer. Avvik behandles på personalmøter/ avdelingsmøter og føres opp på handlingsplan. Handlingsplan for mai/juni ble fremlagt ved tilsynsbesøket, og viser oppgaver, ansvar for oppfølging og utkvittering. Handlingsplanen bør suppleres med dateringer og beskrivelse av behandling av avvik (om avvik er meldt videre til eier per telefon, beskrivelse av avbøtende tiltak fram til permanente tiltak er iverksatt).

Skader på barn registreres på eget skjema som sendes inn til forsikringsselskapet. Skjema er samlet i egen perm, slik at barnehagens ledelse har oversikt over hvilke situasjoner som har medført skader. Dette materialet bør gjennomgås systematisk for å avdekke mulige forbedringspunkter. Bestemmelsene om internkontroll stiller krav til at man skal jobbe forebyggende. For å avdekke om gjentatte hendelser gir behov for prosedyreendringer i internkontrollsystemet, for å avdekke trender, er det avgjørende at man har en oversikt over alle avvik, og kan gjennomgå disse. Barnehagen bør derfor fastsette årlig gjennomgang av meldte avvik, forbedringsmeldinger og skadesituasjoner på et årshjul for HMS.

Det ble ved tilsynet opplyst at det ikke foreligger noen plan for vedlikeholdet av bygningsmassen. Befaringen i forbindelse med tilsynsbesøket avdekket manglende vedlikehold av utvendig panel (se pkt.2). Internkontroll medfører et krav om at virksomheten skal jobbe forebyggende og utbedre/forbedre forhold før det oppstår avvik. Miljøenheten mener derfor at bygningseier bør utarbeide vedlikeholdsplan for å sikre at bygningsbevarende tiltak iverksettes for å hindre at avvik oppstår.

Merknad nr.1: Det bør utarbeides en vedlikeholdsplan for bygningsmassen.

Merknad nr.2: Barnehagen bør foreta en årlig gjennomgang av alle meldte avvik for å sikre at avvik rettes, samt for å gi en erfaringstilbakeføring.

Retting av bygningsmessige avvik (jf §4)

Det ble ved tilsynet opplyst at det ikke foreligger meldte bygningsmessige avvik som ikke er rettet eller er planlagt rettet ved dugnad inneværende uke (uke 19).

Gjennomgang av rutiner for å ivareta barnas arbeidsmiljø (jf §4)

Barnehagens ledelse har internkontrollsystemet under revisjon for å tilpasse dette til Private barnehagers landsforbunds (PBL) system for HMS. Rutiner vil bli gjennomgått og oppdatert og det planlegges jevnlig gjennomgang av rutiner med de ansatte fordelt på tema utover neste barnehageår. Tidligere har barnehagens ansatte kvittert på at de har lest igjennom deler av internkontrollsystemet (hovedsakelig beredskap).

Barnehagen har under utarbeidelse et årshjul for HMS. Årshjulet bør generelt vise alle systematiske kontroller og gjennomganger som har betydning for barnas arbeidsmiljø, som førstehjelpskurs, brannvern, vernerunder, sikkerhetskontroller inne og ute, gjennomgang av IK-mat og gjennomgang av rutiner knyttet til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

For at internkontroll skal utøves og være et godt verktøy i den daglige driften er det viktig at den er gjenstand for regelmessig oppdatering. Barnehagen må forsikre seg om at det som gjøres er det som beskrives og at det som beskrives er i samsvar med regelverket på området. En slik gjennomgang kan gjøres samlet en gang i året eller deles opp i flere tema utover året. Gjennomgang av rutiner bør tidfestes i årshjulet.

For å sikre oversikt over hvilke rutiner som er gjennomgått bør alle rutiner og revisjoner/gjennomganger dateres, og det bør lages en plan for hvordan man kan sikre årlig kontroll av at skriftlige rutiner samsvarer med praksis.

Barnehagens ledelse bør gjennomgå Statens helsetilsyns veileder IS-2072 ”Miljø og helse i barnehagen, Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler” fra april 2014 og revidere sine rutiner i samsvar med denne.

Sikkerhet på innendørs lekeareal (jf §14)

Avdelingene gjennomfører en sikkerhetsgjennomgang årlig og kvitterer dette på sjekklister. Sjekklister gjennomgås på personalmøter og avvik føres opp på handlingsplan med utkvittering når tiltak er gjennomført. Sjekklisten har også et generelt punkt på innemiljø, men bør utvides med mer konkrete spørsmål som angår barnas arbeidsmiljø (luftkvalitet inne, temperatur, lysforhold, lydforhold og renhold).

Sikkerhet på utelekeplass (jf §14)

Verneombud foretar årlige kontroller av utelekeplassen og dokumenterer dette ved utfylt sjekklister. Siste kontroll, datert 02.05.14, ble fremlagt ved tilsynet. Avvik fra slike kontroller diskuteres i personalmøter og føres opp på handlingsplan, der ansvar påføres og med utkvittering når tiltak er gjennomført.

Det er flere år siden barnehagen hadde en grundig gjennomgang av utelekeplassen inkludert lekeplussutstyr for å kontrollere denne i forhold til Norsk Standard. Styrer opplyste at slik gjennomgang er bestilt og vil bli gjennomført av sertifisert lekeplussinspektør før sommeren. Barnehagen bør delta ved kontrollen slik at man er kjent med de vurderinger som gjøres. Videre bør barnehagen selv foreta en risikovurdering av de forhold som påpekes, og avklare hvilke tiltak som skal iverksettes på kort og lang sikt.

De ansatte foretar en daglig sjekk av utelekeplassen før barna slippes ut. Det er ikke utarbeidet en rutinebeskrivelse av hvilke forhold som skal kontrolleres og det foreligger ingen dokumentasjon på at kontrollene gjennomføres. Det bør gjennomføres en risikovurdering av utelekeområdet og utarbeides en kort oversikt over hvilke forhold som skal kontrolleres daglig. Det bør etableres en utkvittering av at kontroll er foretatt og at eventuelle avvik er meldt videre til styrer.

Førstehjelps kompetanse (jf §15)

Barnehagen arrangerer førstehjelpskurs for alle ansatte annethvert år og barnehagens ledelse har oversikt over deltakelse på kursene.

Vask av leker (jf §17)

Barnehagen har etablert rutiner som innebærer vask av leker hver måned samt hyppigere vask ved utbrudd av sykdom. Det foreligger kvitteringsliste ved avdelingene.

Miljøenheten presiserer at leker som de minste barna ofte putter i munnen skal vaskes minst hver 14.dag. Barnehagen bør foreta en risikovurdering for å avdekke hvilke leker dette gjelder, og hvilke leker som kan vaskes sjeldnere. Vaskefrekvens for de enkelte leketyperne bør påføres kvitteringslisten.

Avvik nr.1: Fossegrenda barnehage har ikke tilfredsstillende rutiner for vask av leker.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §17 Smittevern.

2. Forhold avdekket ved befaring av barnehagens lokaler***Rengjøring og vedlikehold***

Ovnstrøret (gulhuset) og Veslefrikk/Tommeliten (rødhuset) har små grovgarderober, og barnehagen har rutiner for mopping av garderobene ved behov. Det bør etableres større mattesoner for å redusere transport av fukt og skitt inn i barnehagens lokaler.

Utvendig panel på Veslefrikk/Tommeliten (rødhuset) er råteskadet med sprekker som gir fuktbelastning på tettesjiktet bak panelet. Dette vil kunne gi fuktbelastning med risiko for mikrobiell vekst i veggkonstruksjonen. Råteskadet utvendig panel ble også påpekt ved nygodkjenning av barnehagen i 2006 (saksnummer 04/17124). I tilbakemeldingen fra barnehagen i 2007 har takstmann vurdert at situasjonen på daværende tidspunkt ikke medførte fuktpåkjenning på konstruksjonen, men at utskifting av panel bør planlegges på sikt. Tilsynsbefaringen 06.05.14 viser at panelet er i dårlig forfatning. Råteskadet/oppsprukket panel må skiftes, og underliggende tettesjikt må kontrolleres for å sikre at det ikke kan trenge fukt inn i underliggende konstruksjon.

Avvik nr.2: Utvendig panel på Veslefrikk/Tommeliten(rødhuset) er råteskadet.

For at avviket skal rettes må råteskadet/ødelagt panel skiftes og det må fremlegges rapport på at underliggende tettesjikt er tett slik at fukt ikke kan trenge inn i konstruksjonen.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §13 Rengjøring og vedlikehold.

Sikkerhet på barnehagens innelekeområde.

Det ble ved befaringen funnet manglende skåldesperre på vannkraner ved flere tappesteder samt usikrede speil og for dårlig sikring av kaffetraktere/vannkokere. Det må foretas en gjennomgang av barnehagens innelekeområde, og avdekkede avvik må rettes.

Avvik nr. 3. Sikkerheten på barns innelekeområde er ikke tilstrekkelig ivaretatt.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Ventilasjonsanlegg

Ved tilsynsbesøket var flere tilluftsventiler og avtrekksventiler i gulhuset og Veslefrikk/Tommeliten

delvis avstengt. I tillegg var ventilasjonsanlegget ved Veslefrikk/ Tommeliten ikke i drift, noe styrer ikke var oppmerksom på. Det er derfor uklart hvor lenge lokalene har stått uten ventilasjonsanlegg i drift. Det var ikke barn i disse lokalene ved tilsynsbefaringen og flere vinduer var åpnet for lufting.

Miljøenheten mener på denne bakgrunn at ventileringen av oppholdsrommene i gulhuset og Veslefrikk/Tommeliten ikke er tilfredsstillende. Ventilasjonsanlegget må umiddelbart settes i drift, og det må monteres et betjeningspanel som viser ansatte at anlegget er i drift.

Avvik nr.4: Flere tilluftsventiler og avtrekksventiler ved Ovnsrøret (gulhuset) og Veslefrikk/Tommeliten (rødhuset) var ved tilsynet avstengt, noe som gir for dårlig luftskifte i lokalene.

For at avviket skal rettes må det foretas en innregulering av begge ventilasjonsanlegg og fremlegges en innreguleringsprotokoll som viser at målte luftmengder er tilfredsstillende for normal personbelastning i rommene. Det kan eventuelt fremlegges dokumentasjon i form av inneklimatemåling som viser tilfredsstillende CO₂-nivå ved normal personbelastning.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §19 Inneklima/luftkvalitet.

Avvik nr.5: Veslefrikk/Tommeliten (rødhuset) hadde ved tilsynsbesøket ikke et ventilasjonsanlegg i drift.

For at avviket skal rettes må ventilasjonsanlegget settes i drift snarest og det må monteres et betjeningspanel for at ansatte skal kunne kontrollere at ventilasjonsanleggene er i drift.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §19 Inneklima/luftkvalitet.

Lydnivå

Ved Knerten (friluftsavdeling) ble det observert forhøyet lydnivå i lekearealene fra ventilasjonsaggregatet. Miljøenhetens vurdering er at støynivået sannsynligvis overskrider grenseverdier i NS 8175.

Avvik nr.6: Det ble ved tilsynet observert forhøyet lydnivå fra ventilasjonsaggregat ved Knerten (friluftsavdeling).

For at avviket skal rettes må det iverksettes tiltak for å redusere lydnivå fra aggregatet slik at det er i samsvar med kravene i byggeteknisk forskrift og NS8175. Det må fremlegges dokumentasjon i form av støymåling etter tiltak.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §21 Lydnivå.

Miljøenhetens konklusjon

Tilsynet viste at Fossegrenda barnehage har etablert et system for å fange opp og dokumentere behandling av avvik i samsvar med forskriftens bestemmelser. Barnehagens ledelse har videre lagt en plan for revidering av internkontrollsystemet som vil gi en bedre kontroll på oppfølging og videreutvikling av systemet.

Tilsynet avdekket behov for vedlikehold av bygningsmassen samt et bedre system for kontroll av ventilasjonsanleggene og barns sikkerhet. Tilsynet avdekket 6 avvik fra *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.* som må rettes. Det ble gitt 2 merknader ved tilsynet.

Miljøenheten ber om skriftlig bekreftelse **innen 15.08.2014** på at avvikene er rettet.

Ved manglende dokumentasjon og bekreftelse på at avvik er rettet innen fristen, er denne rapporten å betrakte som et varsel om at pålegg vil bli gitt for at forholdene skal bringes i orden. Vi viser i denne forbindelse til Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid §14 om retting.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjeff

Bente Høier
sjefsingeniør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:

Postmottak Oppvekstkontoret